

Vegyes tartalmu hetilap. — A megyei közigazgatási bizottság közlönye.

Megjelen: hetenkint egyszer, csütörtökök.	Előfizetési feltételek: Egész évre . . . . . 6 ft. Félévre . . . . . 3 ft. Negyed évre . . . . . 1 ft. 50 kr.	Hirdetések díjai: a háromhados petitor első hirdetésnél 4 kr., többszöri- nél 3 kr. Kincstári illeték minden egyes beiktatásért 30 kr.
Szerkesztői iroda: Pleitze Fer. Pál könyvnyomdájában Nagy-Beeskerek.	Hirdetések és mellékletek — utóbbiak a kincstári illetékkel együtt 1 ft. 50 krral számítva — minden nyelven félévente a kiadóhivataltban. Kérjük az ígatási díjakat az ígatmányokkal együtt legfőbb- szerda reggeli 10 óráig beküldeni, mivel azok különben tekintetbe nem vehetnek.	Kiadóhivatal: Pleitze Fer. Pál könyvnyomdájában Nagy-Beeskerek, hova az előfizetési pénzek és ígatási díjak küldendők.

Nagy-Beeskerek, jul. 21-én.

Nem volt vád, melyet gyakrabban emlegetett volna az ellenzék, mint azt, hogy a kormány és pártja népszerűségét az ország előtt teljesen elvesztette. Gúnynyal kérdezték: „van-e még kormánypárti ember Magyarországon?” s csodálkozásukat fejezték ki, hogy ily „népszerűtlen” kormány nem mond le.

Először is megjegyezzük, hogy a népszerűtlenség ezen vádja parlamentáris országban egyáltalán hibába való beszéd. Az olyan szobában, a hol hőmérő nincs, lehet a lakóknak egymásközt azon veszekedniök: hideg van-e, meleg van-e? hanem a hol a termométernek nevezett eszköz ott lóg a falon, ott okosabb, ha minden veszekedés helyett szépen megtekintik azt s megnyugszanak benne, a mit mutat. A politikai életnek ilyen hőmérője a mi alkotmányos hazánkban a parlament. A közt a két állítás közt, hogy ez vagy az a kormány népszerűtlen vagy népszerű, soha másképp megegyezes s megnyugvás nem jöhet létre, mint ha bírónak elfogadjuk az ország képviselőit. Az dönt jobbra, az dönt balra, s a népszerűség kimondására nincs jogosítottabb testület, mint az, melyet az ország biz meg érdekei képviselőivel.

Még egy előzetes megjegyzésünk van, s ez az, hogy akármily tisztelettel legyünk is a közvélemény iránt, igaz hazafi nem engedheti magát véleményében s abban, a mit ő jónak tart megrendíteni. Ez férfias kötelesség s kormányának és parlamentnek is állandóan kötelessége, hogy magát megtevéstetnie ne engedje, s ha például a közvélemény előtt valamely általa tévesnek tartott irány vagy nézet kapna túlsúlyra, nem hogy rögtön hódolni tartoznék neki, hanem inkább kötelessége lenne minden jogos és alkotmányos eszközt felhasználnia, hogy a közvéleményt tévedéséről meggyőzve, s csak akkor, midőn ez nem sikerült, midőn ugyanis a nemzet iránt közvéleménye már a maga törvényes alkotmányos útján a választásokban is nyilvánul, akkor adni át a hatalmat az ellenkező nézetnek.

Azért mondtuk mindezt el, mert mostanában nincs vád, melyet gyakrabban lehetne hallani, mint azt, hogy a kormány és pártja a nemzettel nem törődik, vele semmi összeköttetésben nincs, akaratát számba sem veszi s csak parlamenti zsarnokság által uralkodik.

Hát erre szeretnék válaszolni. Előre bocsátott megjegyzéseinkben is megtalálják olvasóink a választ, ha a vád

igaz lenne. A közvélemény pillanatnyi hangulatán alkotmányos kormány mindaddig túlteheti magát, míg a közvélemény e hangulatában hivatott szószólója, a képviselő nem osztózik.

De hát kérdezzük mi: igaz-e, alapos-e az a vád s a tények nem czáfolják-e meg minden lépten-nyomon? Bizony megegyeznek az.

A mostani országgyűlési szünetelés alatt történtek a biznyság rea. Az ellenzék rendesen és természetesen zajosabb párt szokott lenni; föllépését inkább körülvésti tüntetési sallangokkal és népszerűsítő czafranggal; és mégis mit látunk? Az egész országban a kormánypárt az, mely szerepet játszik; az, mely az elemekkel, a választókkal érintkezik, s legnagyobb ritkaságkép fordul elő egy-egy ilyen ellenzéki mozzanat.

A szomszéd Temes megyében legutóbb megejtett képviselő választás alkalmával azt hallotta az ember, hogy ellenzéki lesz megválasztva. S megválasztották a kormánypárt jelöltét egyhangulag. De az hát lehet véletlen.

Az azonban nem véletlen, hogy az ország egész földrajzi területén a kormánypárt az, mely a választókkal való érintkezéstől nem riad vissza. A számot adó beszédek, s a meleg fogadtatás, melyben a nép által részesültek, bizonyítja azt, hogy a nemzet és az országgyűlés többsége közt nem szakadt meg a szívélyes, jó viszony.

S ha tekintetbe vesszük, hogy a kormány politikáját minden irányban mennyire igazolták az események, csak örvendenünk lehet azon, hogy nyugodtan nézhetünk a választások elé, melyek a jövő nyáron mennek végbe, s melyek a nemzetek sem a tulzók szélsőségeinek, sem az ugynevezett mérsékelt ellenzékiek nagyraívó vetelkedéseinek kiszolgáltatni — a jelek szerint — nem fogják. S ezért vesszünk mi e jelekről örvendetes tudomást.

Nagy-Beeskerek, jul. 22-én.

A kereskedelmi és iparkamarának tulajdonképeni feladatuk abban állana, hogy az iparfejlesztés phasisait, tényezőit figyelemmel kísérik, s a kimutatások alapján a hiányokat pótolni segítik. De hát ezek a vidéki ipar- és kereskedelmi kamarák évenkénti kimutatásait nem is küldik be a lapoknak, a székhelytől messzebb eső vidékekre üdvös

befolyást már nagy terjedelműknél fogva is nem gyakorolhatnak. Az egész intézmény nem egyéb, mint száraz statisztikai adatok gyűjtése, legföljebb egy-két képviselőjét küldi ki valamely vidékre, honnan referdákat írva mennek, a hogy jöttek.

Legtöbb gondot fordítanak a kereskedésre, mondva, hogy mi agricultur állam vagyunk, legtöbb törekvésünk a kereskedésre fordítandó. Pedig a ki tudja és látja, hogy mint agricultur állam is milyen alacsony fokozatunk, hogy mezőgazdaságunk milyen befejezetlen, azt szomorúság fogja el és inkább óhajtana az iparodót a költséges iparkamarák helyett ipariskolák és iparmuzeumok felállítására fordítani.

Mert hisz mezőgazdaságunk befejezetlen, a gazdasági tényezők: az ipar és kereskedés kifejezetlenek. — Iparunk még annyira sem fejlődött ki, hogy közgazdaságunkat magunk láthatnók el a szükséges gépekkel. Mezőgazdaságunk egymagában áll, nem veszik körül és nem táplálják azon tényezők, melyek nélkül hazánk nem emelkedhetik fel a cultura és jólét magas fokára. Mostani állapotában még mindig a gyarmati állam keretét tünteti fel.

Ennek meg kell változni; közgazdaságunkat oda kell juttatnunk, hogy nyers terményeinket hazai iparosok vegyék át és dolgozzák fel, vagy legalább azon iparezikkeket, melyek nélkül el nem lehetünk, hazai iparosok producálhassák. Ennek elérésével aztán nem kell többé gazdáinknak a külföld gyártmányaihoz fordulni.

E szempontból szükséges volna minden megye területén iparkamara felállítása, mely a helyi viszonyokat közvetlenül megfigyelvén, a hiányokat felderítse, a vállalkozókat felvilágosítsa és törekvéseikben elősegítse.

Nem csak a német, a magyar és szláv is képes producálni, ha kitarása és szorgalma a külföld szorgalmának niveaujára emelkedik. — A magyar ember általában véve munkafogó és kedvelő, bár válogatós, inkább nagyjában teremt, mint részleteiben kidolgozni szereti művét. A szláv munkafogó, a részletek kidolgozását kedveli, bár nem alkotó tehetség.

A munkásosztály e természeti hiányain csak az iparszakoktatás emelése által segíthet. Persze a mai primitív szakoktatás, ha hozzá tesszük, hogy a népisko-

lak is csak most kezdenek közelíteni a gyakorlati élethez, a haladást vajmi nehezen mozdítja előre. A nyugoti államok az általános képzettséggel párosult szak-képzettségnek köszönik iparunk gyors és hatalmas emelkedését. Saját iparunk is csak akkor emelkedhetik, ha az ipariskolák számát szaporítjuk, az ismálló ipariskolák szervezését kötelezővé tesszük, műhelyeket alapítunk, a hálózat pedig végkép beszüntetjük. Városunkban is tapasztalható az ipar általános pangása, hol a külföldi olesó árakkal megterhelte hálózat teljesen tönkre teszi iparosainkat. Az ipar pangásának oka nagy részben a szabad verseny, a czéhrendszer megszüntetése is. Jogi és sociologiai szempontból a czéh-rendszer ugyan középkori intézmény, a gyakorlati életben azonban mindig jótékony hatásának bizonyult be. Visszatérnek is hozzá Németországban. A czéh-rendszer eltörölése magával hozta az iparosok segédek fegyelmének lazulását. Megszűnt a régi patriarchalis viszony, a segéd és inas mesterével szemközt többé nem családtag, mint volt régen, hanem strikekal fenyegető és követelő fél. A felszabadult inas a mai rendszerben teljesen független, a ki nem ismeri el a többé mesterének nevelő befolyását, tekintélyét, a ki tanulóéveit nem tekinti a tanulás idejének, hanem szükséges rosznak, mely alól mindenkép szabadulni akar és szabadul is, úgy, hogy az életbe lépén ki, kevés ismerettel és ügyességgel beletarkodik mindenbe, magát inségbe dönti, de az öregebb mestereket is megrontja.

Természetes, hogy a külföldi gyárakban és nagyobb ipartelepeken működő és katonai fegyelem alatt álló munkások által produkált cikkek a kis ipart tönkre teszik. Tehát a fegyelem lazulása is nagy részben oka a mostani nyomorult állapotoknak. De azért a mesterek sem menthetők egészen. Sok mester segédeit és inasait olyan munkaerőnek tekinti, melyet ki kell aknázni, míg lehet, de a melyet kiművelni, oktatni csupa önzésből sem akar, felvén, hogy idővel versenytársa lesz. Mind e körülmények békítőlag hatnak az ipar fejlődésére, megdrágítják a munkaerőt, úgy hogy sem nagy, sem kis ipar aztán nem képes boldogulni. Nem az adók súlyos volta nyomja el tehát a gazdaságot és ipart, hanem e tarthatatlan állapot, melyen javítani kell.

TÁRCZA.**+ Csengery Antal.**

A magyar közeletnek halottja van. Csengery Antal e halott, ki július 13-án költözött el családjá és nemzete köréből oda, a hol küzdelmes társai közül volt sokan megelőzték, de a hol a jök és igazak, a férfiak és hazafiak sorában vajmi kevésnek juthat első hely, mint neki.

Azon emberek közül való volt, ki zajos sikereket nem igen unnept, de a ki minden tetteben, s minden helyzetben feladata magaslátán állt, s nem csak szerepét töltte be emberül, hanem a nagy alkotások és vezérszemmel mellett való közrehatás azon nehéz feladatát is teljesíté, mely érdemekben sokszor szintoly gazdag, mint maga a legragyogóbb önálló működés.

S egész élete pályáján nincs egy mozzanat, mely ne a kötelesség hű, odaadó, becsülettel teljesítésével volt volna kapcsolatban.

Ki volt Csengery Antal? Kérdi egy életírója. Teremtő langézi mint Széchényi? Nem. Költő mint Vörösmarty? Nem. Szónok mint Kossuth, államférfi mint Deák, minister mint Andrássy, író mint Ötvös? Egyik sem. Csengery tudós volt, politikus és publicista: a

legműveltebb valamennyi között. A nagy emberek sokasága született és élt vele egyszerre s mindezek társaságában kimagaslott ismereteinek bősége és íteleteinek alaposága által. Ezért becsülték őt oly nagyra mindazok, kik őt ismerték, de nem csak ezért, hanem azért is, mert tudományának terjedelméhez és gondolkodása szabatos szépségéhez járult jellemének correctsége és cselekedetének józan czélszerűsége.

A kegyeletnek tartóznunk vélünk azzal, hogy az elhunyt kiváló férfiú életére a következő sorokban egy futó pillantást vetünk.

Csengery Antal 1832-ben született Nagyváradon. Atyja jeles jogtudós és keresett ügyvéd volt s fiát gondos nevelésben részesíté. Az ifjú első politikai élményét és hajlamait az atyai háznál nyerte, mely a biharmegyei szabadelvű ellenzéki fiatalok központja volt. — Iskolai tanulmányait Nagyváradon és Debreczenben végezte; a nagyváradi akademiát ugyanis oda kellett hagynia, mert a képviselőválasztási mozgalmakban részt vett. Iskolai bevégeztével Beöthy alispán mellett lett patvarista, s ez időben már az akkori Pesti Hirlapba leveleket írt, melyek nagy hatást kellettek. — Az 1843/4-diki országgyűlésen Pozsonyban volt, mint a „Pesti Hirlap” tudósítója. Ugyanez időtől „A katona-élelmézésről” jeles értekezést írt a Henszلمان Imre által szerkesztett „Vierteljahrchrift sus und für Ungarn” című folyóiratban.

Ismeretei és műveltségével csakhamar magára vonta b. Eötvös és Szalay László figyelmét, kik a megyei rendszerral szemben a parlamentarizmus összpontosítás és a felelős országos kormány szövívői voltak, s az alkotmány reformját sürgették.

E párt közlönye a Pesti Hirlap volt, melyet Szalay 1845. második felétől szerkesztett; 1847-ben Csengery lett szerkesztője a lapnak, ki b. Kemény Zsigmondot maga mellé vévén 1848. végeig állt a lap élén. 1848. végén a lap megszűnt, s a szerkesztő Debreczenbe követte a kormányt, hol miniszteri tanácsos volt s leginkább codificatióval foglalkozott.

A világsói katasztrófa után Csengery is bujdosott; 1849-ben azonban Pestre jött s a Szönyiféle nevelőintézetben, mint tanár kapott alkalmazást. Itt irodalmi és természettudományi tanulmányokkal foglalkozott. — Tanulmányai eredményeit csakhamar önálló munkákban adta ki. 1851-ben jelent meg tőle „Magyar szónokok és államférfiak”. 1852-ben fordította Macaulay könyvét „Anglia történelme II. Jakab trónra léptétől”, mely később az akademia könyvkiadó vállalatában is megjelent. A Heckenast-féle Ujjbkkori ismeretek tárába számos cikket írt, s a lapokban sok történelmi és irodalmi tanulmányt és bírálatot jelent tőle. Ezek összegyűjtve „Történelmi tanulmányok” cím alatt 1856-ban külön kiadásban is megjelentek s

tanulmányi irodalmunknak legbecesebb darabjait képezik.

1854—56. „A magyar nép könyve” című vállalatot szerkeszté. 1855-ben választott meg az akademia levelező tagjává, hol az „Aitaji népek ős vallása” című értekezéssel foglalta el székét. — 1857-ben Johnson „Vegyteni képeit” dolgozta át. Ez évben indította meg a „Budapesti Szemle” című vállalatot, melyet 1870-ig szerkesztett. 1870-ben két kötetben „Ujjb történelmi tanulmányok és jellemrajzokat adott ki, melyek előtanulmányok voltak egy nagyobb műnek, mely egy magyar világtörténet lett volna. Ezt azonban valamint egy másik tervezett munkáját: Magyarország ujjb története 1790—1848. később félben hagyta.

Irodalmi munkássága mellett a társadalmi téren is eredményes működést fejtett ki Csengery. Az 50-es és 60-as években egész 71-ig minden nevezetesebb közművelődési vagy anyagi emelkedést célzó intézet és egylet megindítása vagy reformja tervében részt vett. A magyar tud. akademia, az országos gazdasági egylet, s a magyar földhitelintézet sokat köszönhet neki. 1858-ban az akademia rendes tagjává és jegyzőjévé választatván, befolyt az ügyrend átdolgozásába, s több állandó tudományos bizottságot szervezett ott.

Az akademia jegyzőkönyv azon pontját, melyben Csengerynek működéséért jegyzőkönyvi köszönet szavaztatik Deák Ferencz

Mezőgazdasági szövetkezetek.

(Vége.)

A megfelelő tőkét célirányosan használva, megfelelő a gazda a megváltozott termelési feltételeknek és fardalmas munkájának gyümölcsöse nem maradhat el. A tőke segítségével olcsóbban termelünk első sorban és állandóan az által, ha ugyanazon földnél ugyanazon mivelesi költségek mellett nagyobb hozamot vagyunk képesek elérni. Ehhez nem szükséges egyéb, mint a termő talaj javítása és okszerű mivelese. Igaz, hogy a talajjavítás oly kiadásokat igényel, a mi meghaladja különösen a mi kisbirtokosaink vagyoni erejét, amde a talajjavítás valamint nem lehet egy egyes gazda külön feladata, nem is volna célszerű, hogy egyesek által különváltan eszközöltessek, mivel az ily eljárás nemcsak a költségeket emelné aránytalanul, de a munkát helyes kivétel és az általa elérendő célt is veszélyeztetné. Mindazon egy vidéki érdekeltek tehát, kik helyesen felfogva a talajjavítás nemzetgazdasági nagy fontosságát, földjeiket úgy az eddig hasznavehetlen posványok, mocsárok, vizenyős területek lecsapolása, avagy az aszálytól szenvedők öntözése, futóhomok megkötése stb. által javítani és ez által természetesen gazdagabb hozamot elérni óhajtának, egymással szövetkezni fognak, létesítvén e célból az alapszabálytervezet szerinti „talajjavítási szövetkezetet.“

Az okszerűen berendezett gazdaság elmaradhatlan feltétele a fokozottabb marhatenyésztés, mivel főképp ez által vagyunk képesek visszaadni a földnek ama termő erőt, a mit a piacai árú, de különösen a gabona-termeléssel belőle kivonunk. De különben az egyoldalú gabonatermelésnek mindig meg vannak bizonyos hátrányos következményei és végül a legeszszerűbben vezetett gazdaság sem hozhatja meg csupán gabonatermelés mellett azt az eredményt, amire különben képes.

És szólván a marhatenyésztésről, kinek ne esnék fájdalmasan szemlélni azon valóban ijesztő hanyatlást, a mi e téren hazánkban beállott és van-e valaki, ki be ne látná e főfontosságú gazdasági ág emelésének szükségét. Az e téren hanyatlás nagy részben befolyt a mezőgazdaság romlására, de első sorban ez oka annak, hogy valódi kincseket érő havasi legelőink ki nem aknázhatatlan, évről-évre használatlanul állanak. — Ki hazánk egyes vidékeit beutazta, sajnosan szemlélhette azok elhagyottságát és ha gazda volt, fájdalmasan tapasztalhatta, hogy mint hevernek az áldásos legelők évek hosszú során át kihasználatlanul. Csupán elvétve találkozhatott étellel, fel-felúthetett előtte, de mindenesetre elenyészőleg csekély számban az ezen havasi legelőket valódi aranybányákká átváltoztatni képes tehén, de rendszeres tejgazdasággal sehol sem találkozhatott. Folyton a „rossz idők“ miatt kell panaszkodnunk, csak kevésbé sikerült termés esetén is már hazánk felvidéke nélkülözni kénytelen és az oly csekély áldozatokkal járó kincset nem akad ki felemelje.

Míg tehát első sorban minden jóvaló gazdának oda kell törekednie, hogy gazdaságát megfelelő mennyiségű és jó minőségű marhával felszerelje, másrészt igyekeznie kell a gazdasági ágat minél inkább kihasználni. A rónaságon tejgazdaság, hegyes vidékeinken sajtkészítés legyen minden jól berendezett gazdaság egyik fő törekvése; e téren a legnagyobb erőfeszítéssel munkálkodhatunk és túltermelésről nem kell tartanunk, mivel minden erőnk szükséges arra, hogy csak annyit és oly minőségűt termeljünk, hogy a külföldet piacainkról csak némileg is leszoríthassuk. És felemlítve a gazdasági ág ez oldalát, tudva azt, hogy oly árúért, mit itthon elegendő mennyiségben termelhetünk, külföldre adozunk, nem szükséges ezen gazdálkodási irány előnyeit tovább fejtegetni. Igaz, hogy e téren még hátra vagyunk és ezen kezdetlegességünk mellett mindjárt a külfölddel való versenyre gondolni talán túlvértes gondolatnak látszhatik: azonban a kivétel nehézségeinek feltűnésénél gondoljunk csak arra, hogy

utalva vagyunk reá és becsületesen dolgozva képesek is leszünk.

Amde egymagában a kisbirtokos erre sem képes; az 1-2 tehénrel bíró kisgazda csak nem vehet oly képzett sajtot, ki tejterményéből kereskedésre elfogadható sajtot készítsen, a minthogy ez nem is lehet így. Hogy azonban kisebb mennyiségű terményt mégis eme megfelelőbb uton értékesíthesse, társakat fog maga mellé szerezni, hogy így szövetkezve, egyesített erővel érjék el azt, mire egyenként nem képesek. Elegendő számban összeadván teheneiket, az alább részletezett módokat szerint megalkotják az egyes vidéki sajtszájái és szükségletei szerint a „tejttermelő- és tejértékesítő szövetkezetek.“

A mennyire feltétele az olcsóbb termelésnek az olcsó és megfelelő tőke, értelemmel annak a minél olcsóbb és megfelelőbb munka-erő alkalmazása. A természeti erőket a tudomány tanítása szerint fel kell használnunk és a drága emberi munkát a gépek és eszközök aránytalanul olcsóbb és jobb munkája által kell helyettesíteni.

A mezőgazdasági gépek és eszközök előnyeit ma már többé nem szükség fejtegetni, mely gazda ne ismerné azt s hasznót, a mi a jobb és gyorsabb munkának a mezőgazdaság terén elmaradhatlan jó következménye? Kinek kellene magyaráznunk az újabb kor találmánya szerinti oly igen célszerű eszközök kiszámíthatatlan mervő befolyását nemcsak a helyesebb, de mindenesetre eredményesebb termelésre is, kinek azt, hogy a gépek jobb és gyorsabb munkája ma már az az egyedüli tényező, a mi szabályozza a termelő versenyképességét. — Célszerű gazdasági eszközök beszerzésére az egyes kisbirtokos is képes, ha saját erejéből nem is, a leendő hitelszövetkezettől e célra nyerendő kölcsönrel mindenesetre és minden jóvaló kis gazda a szövetkezettől felveendő kölcsönt ily eszközök beszerzésére fogja lehetőleg fordítani. — Azonban a kisbirtokosok nincsenek, a minthogy nem is lehetnek oly helyzetben, hogy egymaguk erejéből gépet vásároljanak. Amde a mit az egyes, tehetőségnek csekély volta miatt meg nem tehet, megteheti azt úgy, ha szövetkezik többi kisgazda társával. Itt is tehát az önszegély hatalmas eleve alapján alkotott szövetkezet nyújtja azon egyedüli biztos utat és módot, a melyen haladva, a földműves bizton célhoz jut. — Az alapszabálytervezet módjára alakítandó „egyszerű szövetkezetek“ oly egyszerű szervezettel bírnak és eredményük oly biztos, hogy minden egyes község nem buzgólkodhat eléggé ily szövetkezetek létesítése iránt.

Közgazdaságunk terén a mezőgazdasággal egyenlően fontos borászatunk fejlődése is, mely okszerű miveles és kezelés mellett a termelőnek oly dús jövedelmeket hozhat. Azonban a mostani viszonyok között, ha valahol, úgy borászatunk terén bátran állíthatjuk, hogy a gazda nem magának dolgozik. A legokszzerűbben gazdálkodó kis szőlősgazda itt ép oly hátrányban van, mint bármely más rosszul gazdálkodó is, mivel csekély terménye és a fogyasztó közt annyi a közvetítő, hogy még a legjobb kezelés mellett sem érhet el valamire való árakat; befolyásolja továbbá az árakat a termény-mennyiség, a kezelés hiányos volta stb. Amde e téren is igen könnyű javulást előidézni és pedig annyival inkább könnyű, mivel ismét az önszegély elvet kell kiindulási pontul vennünk. A kis szőlősgazda börtényeinek jobb értékesítése a csekély mennyiségben történve meg, igyekezni kell az egyesek birtokában levő hátrányos legcsekélyebb mennyiségeket is egyesíteni és így a sok kicsinynek összerakása által azonnal elérhető azon nagyobb mennyiség is, a melylyel tagadhatlanul jobb árak is járnak. A terményeknek csoportosítása és ez által jobb árak „pincze-szövetkezetek“ létesítése által érhető el. A pinczeszövetkezet jótékony hatását ép úgy megéri a legrendezettebb viszonyok közt levő szőlősgazda, mint az eladósodott is, mivel ha ennek esetleg lejárt tartozásának kifizetésére pénzre van szüksége,

de az idő az eladásra nem alkalmas, ez esetben nincs kényszerülve potom áron piacra dobni árúját, hanem a szövetkezet pinczéiben elhelyezett borára megfélemlítő előleget kap és képessé tétetik bevárni az eladásra legalkalmasabb időpontot. És ezen rendkívüli előnyök mellett meg más jó oldalai és udvös következményei is lesznek az ily irányú szövetkezésnek. A tömeg által elért nagyobb árak mellett az áremelkedést meg azon körülmény is nevelni fogja, hogy a közpinczékben elhelyezett termény lehetőleg a tulajdonképeni vevő, a fogyasztónak fog eladati, kikérülvén az eladást és vételt közvetítő vidéki kiskereskedőket, városi bizományosokat stb. Még további haszna abban nyilvánuland, hogy az elérendő jobb eredmények bármily csekély százaléka is visszatartván, egy oly minden eshetőség ellen biztosító tartalékalapnak fogja magvát képezni, mely évről-évre növekedve szinten egyik főtenyezője lesz sorsuk jobbrafordulásának.

Es ezek azon mezőgazdasági szövetkezetek, melyek létesítése a mezőgazdaság mai válság helyzetében az olcsóbb termelés és a termények jobb értékesítése és az ezek segélyvel elérendő javulás biztosítása és állandósítása céljából égetően szükségesek. A kisbirtokosnak ily módon, önszegély útján megadni a módot arra nézve, hogy maga segíthessen magán.

A budapesti állami közép-iptartanoda.

A budapesti állami közép-iptartanoda szervezetét azon felszólítás mellett küldte szét a vallás- és közoktatásügyi ministerium, hogy ezen tanodát az érdekeltekkel megismertessék, ez által a tanodának tanítványokat szerezzünk s a magyar ipar fejlődését a magyar iparosok fejlesztésével siertessük.

Ezen intézet célja építő-mestereket, építő-pallérokat, a gyárak számára előmunkásokat, művelőket és oly szakembereket is képezni, a kik kisebb ipartelepeket önállóan vezethesnek.

Az intézetbeli oktatás elméleti és gyakorlati. Utóbbi illetőleg a kézi ügyesség gyakorlására, az elméletben kifejtett elvek alkalmazására, a szemléltetésre lesz főként a tanítás. Az elméleti oktatás az egyes iparágak céljaira használt különböző műtárgyakat, a készülékek és gépek szerkezetét s helyes alkalmazását fogja oly behatóan tárgyalni, hogy a tanítók az illető munkák és iparágak mechanikai és gépészeti részét, művelő-módjait és szerkezetét tudományosan alapon ismerjék s megítélhessék, hogy mily anyagból, mily módokon, mily eszközökkel miket lehet előállítani.

Minthogy ezek szerint rendszeres szak-képzettségről van szó, a tanfolyam három évig tart és pedig úgy, hogy a tanuló egész idejét iskolai tanulmányainak szentelhesse. Ezenkívül szükséges, hogy a tanuló akkora elméleti képzettséget vigyen magával, a mennyit a gymnasium vagy reálisiskola, vagy polgári iskola négy első osztály nyújt s még e mellett egy kis műhelyi gyakorlata is legyen.

A tantárgyak kétfélek: közösek vagy rendkívüliek. Rendkívüliek az idegen nyelvek: német, francia, angol. Közösek a következők: 1) Magyar nyelv, elkezdve a mondatantól, bezárólag a könyvtelgi s az összes üzleti ügyiratok szerkesztéséig. 2) Számtanból és algebrából annyi, a mennyi a mértannak, természetlannak és az egyes szaktárgyaknak tudományosan való tárgyalásához és az üzleti élet bármely eszméhez szükséges. 3) Általános vegytan kísérletileg kapcsolatosan az ásvány-és kőzettannal. 4) Természettan kísérletileg. 5) Mértani rajzolás, mint előkészítés a szerkesztő szakrajzolásához. 6) A szabadvézi rajz és mintázás, mely egyelőre csak arra szolgál, hogy általok a tanuló felfogása az alakok viszonyosságának s öszhangjának megítélésében fejlesszessek.

Ezen közös tárgyakra következők a szakcsoporthok: építészeti szakcsoporth, gyári

szakcsoporth. Az építészeti szakcsoporth tárgyai: építési anyagok, különféle falazatok szerkezeze, fakötések, az építésnél használt szerzőmök megismertetése. épületek alapvetése, különböző célú falazatok és boltozatok építési módja, fa és vasfödények, földelzetek; parkányok, ereszcatornák, lépcsők, ajtók, ablakok, kémények stb. szóval minden ize egy tökéletesen kész épületnek, különféle építési módorok, költségvetés; vízi építészlet. A tárgyat folyton kísér a rajz egész a műszaki mintázásig. A gyári szakcsoporth több ágralános gépészlet és mezői gazdasági gépészlet. Az első a motorok alkatrészeit ismerteti egyenként, azután pedig különös czéllokra való tekintettel, mind gőzgépek hydromotorok gőzgépek, munkagépek, szállítógépek, szivattyúk és mindezek szerkezeze, a második pedig a mezői gazdaságban előforduló gépeket tanítja részletekenként és szerkesztésük szerint. Vegül mind a két ághoz csatlakozik a gépipar múltán rajzolásal, a vas- és acélnemek előállításai, tulajdonságaiknak ismertetése, a kovácsolás tekintettel a különböző kovácsúzekekre, a hegesztés, edzés, acélosítás, továbbá a réz-bronz és vasöntés műveletei, az öntvények lágyítása, kisebb géppontódek tervezése, gépkezezeze. — A vegyészlet szinte két ágra oszlik: a szerves és szervetlen vegytan körébe tartozók. Az első tárgyalja a méz, fész és czeementé a téglá és agyagátuk gyártását, a soda és kénsav gyártását, a salétrom és salétrom tartalom anyagok, azon különben gyűjtőszerek gyártását, festő anyagok és papiros gyártását, az agyak- és üvegaruk zománczozását, mindezeket vegytani elemzéssel és műszaki rajzolásal kísérve, a másodikban előfordul: a keményítő-gyártás különféle terményekből, tápszerke gyártása, a liszt megamamisításának felismerése, téná, festőanyagok, lak, fírnisz és enyv gyártása, börtgyártás kenő, tisztogató és világító anyagok gyártása, szesz és czukor gyártás különféle anyagokból, mindezek vegyelemzéssel és rajzolásal. — A fémvasipar anyagai részletesen, a kovácsolásal kapcsolatos szerzőmök, a gazdasági eszközök és lapalaku fegyvernek, kézmű és gyáripari szerzőmök, épület és honvéd felszerelési fém-tárgyak gyártása, rézöntészet műöntészet, kisebb fém-vasipar-telepek tervezése, ide vonatkozó műszaki rajzolás. — A faipar megismerteti a fanemeket tekintettel felhasználásukra, a felevágását, szárítás módját, feldarabolása s alakítása módját, butor és szerzőmgyártást, esztergályozását, műszaki rajzolás kísérletében. — A szövetipar megismerteti a szövetipar a len, kender, gyapju kezezezet a velők kapcsolatos gépekkel együtt, a fehérítő és festő anyagokat, a fonást és fonógépeket, gombolyítást és gombolyítókat, szövetmintákat szövözsekeket, szövet kézzel és géppel, műszaki rajzolásal.

A közös tárgyakat minden tanuló tanulja, a szakcsoporthot a tanuló maga választja. A közös tárgyakra egy év, az első, fordítanak; minden egyes szakcsoporth négy félévig tart. A tanítás díjmentes. Az intézet (VIII. ker. Bodzafa utca 28. sz.) igazgató testülete áll az igazgatóból és a vallás és közoktatásügyi-minister által kinevezett hat szakértő férfuból. A tanév kezdete szept. 15.

Minthogy az intézet még csak egy éves, magától értődik, hogy a tanterv nincs egész élethelehető. 1880. szept. az első év közös osztályon felül megújítanak: az építészeti, vegyészeti és fém-vasipar szakcsoporthok.

Mondani is felesleges, hogy a műhelyi gyakorlat az egyes szakcsoporthok haladását párhuzamosan követi.

VIDÉKI LEVELEZÉS.

Szerb-lttele, 1880. július 15-én.

Mélyen tisztelt szerkesztő ur!

Midőn ezer ajakból egész Magyarországon visszhangzott az óhaj, hogy a többi műveltség tekintetében előbbre haladott nagybatalmak példájára hazánkban is alapítsanak tarsulatok a betegségekben sinylődő szegények s a haza

sajátkezüleg írta meg. 1867-ben az akademia alapszabályainak átdolgozása s pénzügyeinek rendezése az ő tervei szerint történt meg. E tudományos tarsulat körül szerzett érdemei elismerésül előbb igazgatónak, 1871-ben pedig másodelnöknek választott meg.

Az ország gazdasági egyetben két nevezetes ügy indítványozója volt. 1862-ben ő szerkeszté azon emlékiratot, mely először alapítá meg a magyar vásuthálózatot. 1858-ban Lónyay Menyhérttel együtt szerkeszté a magyar gazdasági egyet emlékiratát a kormányhoz a magyar földbirtokai hitel állásáról, 1862-ben a föld-hitelintézet tervező bizottságban részt vett, s az intézet létrejöttével előbb titkárrá, később igazgatóvá választott. B. Eötvös felszólítására ő dolgozta ki a pesti iparegyet helyett az országos iparegyet tervét kapcsolatban az iparmuzeummal.

A 60-as évek politikai mozgalmait őt is igénybe vették. Mint a Pesti Napló főmunkatársa nagy erélyvel védte az 1848-iki közjogi alapot az októberi diplomával szemben s küzdött az ó-konzervatívok ellen, miért párbaja is volt.

Az 1861-ki országgyűlésen Biharmegyét képviselte; mint ilyen a főirati párthoz tartozott. 1862-65-ban a Schmerling-kormányt ostromolta mint hírlapíró. Deáknak Lustkandel elleni művét ő rendezte sajtó alá. Az 1865-iki országgyűlésen, újra Biharmegyét képviselte.

A kiegyezésben — jegyzi meg Gyulai Pál azon életrajzban, melyből ez adatokat veszünk — Deákon és Andrásyn kívül neki volt legtöbb része. A kiegyezés formulázására tudvalevőleg 65-ös bizottság választott; Csengery előadója volt ennek, valamint az ebből kiküldött albizottságnak is. — Ez albizottság a részletek formulázásával Deákot és Csengeryt bízta meg. A vázlat elkészült, de az országgyűlés 1866. június 26-án hirtelen elnapoltatván, csak egy éj jutott a szerkezet összeállítására. Ez lett később a hírhedt 1867. XII. trvez., mely Ausztria és Magyarország közt a közös ügyeket szabályozta.

Csengery tagja volt az országgyűlésen minden fontosabb bizottságának. Kiváló szerepet vitt abban, mely az 1867. XII. t. cz. értelmében a quótát megállapította.

A delegáció ügyrendjének legényegesebb pontját ő formulázta. Kizárt ezzel minden oda nem tartozót, s kivitte, hogy a két delegáció közti érintkezés a nemzetközi formák megtartásával történjék.

A horvát kiegyezés szintén az ő közvetítő javaslatai alapján létesült. Az első regnikarosi bizottság 1866. eredménytelenül oszlott szét. A második 1868. április végén ült össze; Csengery jegyző és előadó volt. Az egyezmény főpontjainak fogalmazásával Deák, Ghyery és Csengery bíztak meg; a horvátok küldöttei voltak gr. Jankovics, Suhay

és Zuvics. A tárgyaláson Jankovics mindent visszavonván, a mire már szóbeli megállapodás történt is, Csengery formulázta a szóbelieket, s ebbe mindent bele vont, a mit a magyar részről szükségesnek tartottak. Az elfogadatván, törvénynyé is vált.

A pénzügyi bizottságnak kezdetül fogva tagja volt, utob elnöke lett. A budget törvényeket ő formulázta. Az állami legfőbb számvevőszék megalapítása az ő indítványára történt.

Mint a fővárosi törvényzéki bizottságának tagja sokat buzgólkodott a közoktatás ügy körül: a népiszkolai törvénybe ígatott szakaszai döntöttek el, hogy a fővárosi iskolák községi legyenek-e vagy felekezeti. A polgári iskolák eszméjét ő vitte be az iskola-törvénybe. A testvér-fővárosok egyesítésének munkáiban szintén tevékeny részt vett.

1872. őszén az országgyűlés pénzügyi bizottságában erős tevékenységet fejtett ki, s nagyban közreműködött abban, hogy a pénzügyi bizottság jelentése, mely leplezte a pénzügyi helyzetet a Lónyay-kabinet megbuktatására a Deák-pártot előkészítse. — A Súlyay-kabinet bukása alkalmával beválasztottat a 21-es bizottságba, melynek működése készíté elé a két nagy párt közti fúziót. Ennek 9-es albizottságának munkálataiban élénk részt vett, s az ez időben a közigazgatásról tartott beszéde egyik legnagyobb és legbecesebb politikai szónoklatainak.

véde
ge
nő
set
val
eg
ser
e
e
s
e
h
h
nek
és
sá
a
ker
rend
beg
eml
hog
eme
má
a sz
verl
föld
azor
amé
felad
mely
segt
alko
ben
sada
hisz
azé
a mű
része
midő
gent
az el
fekü
De t
éltél
Jova
szere
ritka
mozd
Hofm
falvi
valok
töke
közö
és ki
ragad
szünn
hivés
mege
korcs
typus
alkalm
s foly
Borl
töke
hang
miért
nyilvá
(Jeka
ezen
— sz
M
vits L
Caesar
tarta
az ut
az idő
Julius
volt m
könny
sült te
B
Róza
(Csela
kik sz
E
a szere
öltöz
mindg
tisztel
nagys
tolasa
Hoffma
nemku
gásae
tovább
A
melyr
szintén
M
ispjáb
mely t
De
nagy g
tarta
Je
barát.
Fo
Báziás
munka
Es
itt zen
bizotts
pelyese
értekez
reggel
szak-
egész
találhat
zatra fe

védelmében megsebesített hős honfiak felszólítására, midőn villámsebességgel mindenfelé négyzetek kezdtek alakulni, a mi helyesgünk sem akarta magát kivonni e lelket nemeseitől vállalatból s itt is megalakult a „vörös kereszt“ egyesület. Valamennyi helybeli polgár összereseglett, hogy egy kis adományozással járuljon e nemes cél oltárához, hogy lelkesülve lépjen e társulatba, elősegítse e vállalatot, mely a szenvedők sebeit gyógyítja, fájdalmait enyhíti. Körülbelül 100 tag jelentkezett és elnöknek egyhangulag megválasztották az erélyes és igen tisztelt Wimmer-Issekutz Etel ő nagyságát. Hogy azonban a töképenz gyarapodjék, a helybeli fiatalok elhatározta, hogy a „vörös kereszt“ javára műkedvelői színi előadásokat rendezzen. Ezen határozásnál kettős czél lebegett szemek előtt. Először — mint már fennebb említett — a töképenz gyarapítása, s aztán, hogy ez által biztosítsa e magasabb fokra emelje a társadalmi műveltséget, miután erre más ténylező helységünkben alig létezik. Hiszen a színpad, mind Lessing mondja: „az erkölcsi világ“ iskolája, ő mutatja az élet, a társadalom ferdeségeit — és hát nem dicséretre méltó-e azon fiatalok, mely ily czélt tűz maga elé, amely egész odaadással igyekeznek eme nehéz feladatát megoldani? Kétségkívül.

Folyó hó 11-én volt az első előadás, melyet a helybeli műkedvelő társaság a közönségnek bemutatott Tóth Kálmán „A nők az alkotmányban“ című vígjátéka adatott, melyben kitünően vannak satyrozva jelenlegi társadalmi viszonyaink. A darab tartalma — azt hiszem — minden t. olvasó előtt ismeretes, azért mindjárt annak előadására fogok átérni, a mily sorban ezek szerepeikben a közönség részéről dicsőre méltóknak ítéltettek.

Leírhatlan érzélem fogta el szívemet, midőn láttam, hogy helységünk egész intelligenciája — nemzetiségi különbség nélkül — az előadásra megjelent; sőt mi több, a körülfevő helységekből számos vendég érkezett. De térjünk át magára az előadásra.

Az előadás tulajdonképeni kezdeményezője, élető lelke, buzgó s fáradhatlan rendezője Jovánovics Emil ur volt, ki Bánfalvi Balint szerepét, mintegy magát e szerepbe beleélve, ritka művésziességgel, élénkséggel s feszletlen mozdulatokkal adta elő, mellette mindjárt Hoffmann Etuska k. a., ki Krisztinának, Bánfalvi nejek szerepét bírta. A kissasszony valóban színészi tehetséggel bír s szerepét tökéletesen átérve, kitünő játékaival az egész közönséget elragadta. E két előadó szerepeik és kitünő játékaival az egész közönséget elragadta s a többinek mintegy tükröt képezi s szűnni nem akaró tapsokkal és többszöri kihívásokkal jutalmaztatott. Harmadik helyen megemlítem Dr. Dima Dusan urat, ki Borbócs kormasárost adta. Eredetiben bemutatni falusi típusban egy kormasárost, hogy a színpadon alkalmas személy legyen a jó kedv ébresztésére s folytonos föntartására, nem könnyű dolog. Borbócs bácsinak humora és correct játéka tökéletesen elég volt arra, hogy a közönséget hangos nevelésre fakassza és lelkesítse; a miért is megérdemelt tapsokkal és tetszés nyilvánításokkal részesült. Haverla Aurélia k. a. (Jeka) és Szabó József ur (Bercesey) — habár ezen alkalommal először léptek a színpadra — szerelmi szerepeiket kitünően adták.

Meglepo játék által kitüntek még: Ivánovits Lajos ur (báró Szlankamenyi) és Meggyesy Caesar ur (Szelei). Az első igen természetesen tárta elénk az affectáló mágnás jellemét, míg az utóbbi egy intriguans erőltetett fesszesség és alázatosságát igen jól tudta utánozni. Rehák Juliska k. a. (Cseleiné) meglepo kedves jelenség volt mind hangban mind mozdulataiban, melyek könnyűk és simák voltak. A közönség lelkesült tetszés nyilvánításában bőven részesült.

Részt vettek még az előadásban: Schreier Róza k. a. (Pitvárosiné), Haverla Lajos ur (Cselei) és Molnár Henrik ur (János huszár), kik szintén szerepeik hű előadói voltak.

El nem mulaszthatom megemlíteni, hogy a szereplő nők kitünő izlést fejtettek ki diszes öltözeteiket illetőleg, háromszor öltözvén át mindegyik. Szíves köszönetet szavazunk igen tisztelt elnökünknek Wimmer-Issekutz Etel ő nagyságának, ki a műkedvelő társaságot pirtolása alá vette és czélját nagyban elősegítette, Hoffmann Anna és Haverla Felicia uróknak; nemkülömben Zsiros József urnak kitünő sugásaért, egyszersmind szíves közreműködését továbbra is kérve.

A jövő előadás július hó 25-én leend, melyről becses engedelmével tisztelt lapját szintén értesíteni fogom.

Miután ezen néhány soromnak becses lapjában való felvételére kértém, maradok mély tisztelettel

Egy néző.

Kubin, 1880. évi július havában.

Délmagyarországi tanítóegylet az évi XIV. nagy gyűlését július 6., 7. és 8-án Kubinban tartá meg.

Jelen volt avagy 200 tanító és tanügybarát.

Folyó hó 6-án reggeli személyvonattal Bázias regényes tájkára jövének, hol alkalmunk vala annak gyönyörű vidékét szemlélhetni.

Este 7 óra tájban Kubinnál kötöttünk ki, itt zeneszó és mozdárdögés mellett helyi bizottság elnöke Theodorovits ur által ünneppélyessen fogadtatánk. 9 órakor volt az előértekezlet s ezután az ismerkedési estély, melyen pompásan mulattunk. 7-én már korán reggel lábon volt a tanító sereg kereste a szak-osztályok gyűlését, s dacára annak, hogy egész Kubint bejártuk, azokat sehol sem találhattuk meg. Kár volt azokat a tárgysorozatba felvenni.

9 órakor Marx Antal, kir. tanácsos és tanfelügyelő ur ő nagysága elnökielte alatt kezdődött a gyűlés.

Első tárgya lévén: Mikép kell a magyar nyelvét nem magyarajkú népiszkolában tanítani? Dobján temesvári tanító volt az előadó. Eszmecsere különösen a körül forgott, mikor kellene a nyelvtanítást kezdeni? Hosszabb vitakozás után azon megállapodásra jövének, hogy tulajdonképen már az első osztályban is midőn gyermekeket helyessen beszélni tanítjuk, nyelvtan tanítunk. Az előadás sikerültnek mondható, mind a mellett nem hallgathatom el, miszerint jobban szerettem volna, ha az előadó ur témája czíméhez hűbb maradt.

Második tárgyat „Vaterlandsliebe“ Krámer temesvári közs. tanító oly kitünően adta elő, miszerint ő lett a nap hőse. Stojadinovics bavanisai igazgató-tanító szerb népnél elterjedt babona s agról beszélt. Véleménye szerint erre vonatkozó jó olvasmányok által ezt a népből kiirtani lehetne. Előadása szintén sikerült. Stojadinovics ur fáradozásának köszönhetjük, hogy délmagyarországi tanítóegylet XIV. nagy-gyűlését Kubinban tartotta meg.

Berecz Gyula fehértemplomi all. tanító a „tanítói kamarák“ felállításáról értekezett. Ezen tárgy először a fehértemplomi tanító-egyletben adatott elő; s bizottság ezen tárgyat az összes fiók-egyletnek megbeszélés végett adta ki, s végre XIV. tanítógyűlés tárgysorozatába vétetett fel. Berecz inkább az országos szövetség létesüléséről beszélt, sem hogy a tanítói kamarák mellett hűvel harcolt volna, s ezért is a gyűlés Berecz urat arra kérte fel, miszerint az egyeslet „Közönség“ e tárgy felett értekezék.

Delután volt a diszebéd, este pedig tánczoszoru Diszebéd alatt nem hiányoztak szebbnél-szebb felkötözöttek. Marx Antal ő nagysága ő felségére, Berecz vallás- és közokt. miniszter ő nagyméltóságára, Kádár Marx tanfelügyelőre, Ondrejovits Steinbach Antal tanfelügyelőre, Dobján Kákujay Karoly másod tanfelügyelőre stb. emeltek poharaikat.

8-án 9 órakor az elnöki és pénztárnoki jelentések tudomással vétettek. Schaffer Károly ismét elnöknek meg lett választva. A volt testviselőik is aláíráson hagytak meg.

Delelőtt 3 órakor volt általános kirándulás a közel fekvő erdőbe, hol Theodorovics ur, a bizottság elnöke, a magyar vendégszeretet szerepét kitünően játszotta.

Este a temesgyeji tanítók Marx Antal kir. tanácsos és temesgyeji tanfelügyelő ur ő nagyságának 40 éves működésének ünnepeje alkalmával egy faklyásmenetet rendeztek, mely alkalommal tisztelet és hódolat jeléül egy diszes albumot nyújtottak át neki. Temesgyeji tanítók ezen szép tett által bizonyították be, hogy tanfelügyelőjüknek érdemeit és fáradozásait méltányolni tudják.

9-én 5 órakor reggel búcsút vevének Kubin község szeretelmű polgáraitól, kik minden alkalmat felhasználtak, csak hogy az ottani tartózkodásunkat kellemessé tegyék, a mi valóban is sikerült nekik.

Fogadják érte halás köszönetünket. Innét rándultunk át Szemendriára, Zimony és Nandorférvárra városokba, hol minket legszívesebben fogadtak.

Kisrómay József.

HIRHARANG.

* **Neerolog.** Folyó hó 10-én halt meg Versezen az ottani volt polgármester, Herczog József, kinek elenségei — bár sok megtámadásnak volt kitéve — jellemgyöngéségén kívül más hibát nem vehettek szemére, 12-én temették el általános részvét mellett.

* **Erdemjel.** Mint Belgrádban beszélik, a német császár Milán fejedelemnek a sasrend nagy keresztjét adományozta.

* **Tűzvész.** Folyó hó 19-én nagy tűzvész fenyegette városunk váraljai részét. A tűz vigyázatlanságból támadt egy kovács konyhájában, kinek felesége a zsirt tartalmazó edényt feldöntvén, a láng a nádas fedélbe csapott fel és néhány perc alatt a szomszédos és a tartós szárazság következtében könnyen gyulékony nádas fedeleket lángba borította. Szamszerint 7 ház égett le. Nem eléggé róható meg a lakosság toleranciája és közönnyősége az ilyen veszélyek alkalmával, melyeknél a tűz localizálása végett gyors és nagy segélyre van szükség. Senki lovait befogatni és a tűzoltóság rendelkezésére bocsátani nem akarta, csupán Szávics Józsa, Róza Ferencz, dr. Binder Lipót küldöttek hordós kocsiukat a vész helyére, hol delután 1 óráig 6-ig legnagyobb erőfeszítéssel dolgoztak. Ez alkalommal azon szomorú meggyűződségre jutottunk, hogy különben fáradhatlan erélylyel működő tűzoltóink a fecskendők kezelésében járatlanok. Betelt jó negyed óra, míg működésbe hozhatták a fecskendőket. Helyén lenne, ha parancsnokuk több gyakorlatot tartatna, s így nem lennének ily fatalis helyzetnek.

* **Kénekes eső.** Csóka, Tisza-Szt.-Miklós, Szanád, Czernabara és Monostor községek határait, mint az ottani lakosok állítják, kénekes eső tette tönkre. A nevezett községek idei termésöktől vékép meg vannak fosztva, s ezen czímen adóelengedésért is folyamodtak; noha a elemi károk közt kénekes eső nem fordul elő, hisszük, hogy felsőbb helyen figyelembe fog vétetni; különben adófelügyelőnk személyesen győződven meg a csapásról, hisszük hogy pirtfogólag fogja a kérvényeket a közigazgatási bizottság elé terjeszteni.

* **Megátalkodott gonosztevők.** A napokban két 10 éves fiú állott a kapitányság előtt, kiket gyujtogatáson kaptak rajta. A gonosztevők bevallottak, hogy már ezelőtt két évvel bosszúból szalmakazalokat gyujtottak. Helyén lenne itt a szülőket vonni felelősség alá, kik gyermekeik nevelésével úgy látszik, mit sem törődnek.

* **Dal- és táncestély.** A nagy-kikindai dalárda folyó hó 25-én a torontalmegyei kereskedők gyűlése alkalmával tánczcsal egybekötött dalestélyt rendez.

* **Zeneestély.** A b.-komlói vöröskereszt-egyesület fiókgyűlése folyó hó 25-én az ottani urasági színházban zeneestélyt rendez, melyre Liedl Ferencz heggedü- és Rausch Károly zongoraművész nyertek meg.

* **Kaszárnya.** Mint értesülünk Nagy-Becserek város az új beszállásoló törvény értelmében kaszárnyát épített, melynek építésére (60 ezer forint irányoztatott a költségvetésben) köcsönözletbe lép valamely pénzintézetnél. Az állam az építendő kaszárnyáért tíz ezer forint lakáspénzt fizet.

* **Fakereskedés.** A nm. közlekedési miniszter értesítette a temesvári kereskedelmi és iparkamarát, hogy több luttichi fakereskedő Magyarországon nagyobb bevásárlásokat, esetleg nagyobb erdőterületeket hajlandó tenni. Különösen tölgyfákat keresnek. A nagyobb erdők tulajdonosai vagy a közlekedési miniszteriumhoz, vagy a luttichi osztrák-magyar consulatához nyujtsák be ajánlataikat.

* **A marillavölgyi fürdő** Dr. Hoffenreich Mór igazgatása alatt igen szép s gyors emelkedésnek örvend. A vendégek, mint onnan értesítenek, napról-napra szaporodnak s Délmagyarország családai ott keresnek udulást s szórakozást. Junius 8-án tartott meg az első táncestély, melyre számosan jelentek meg Oraviczáról s Steyerdorffról is. Megemlítjük, hogy a vitelbár, az oraviczai állomás-helyről a Marillavölgybe 50—60 kor. Ugy látszik, hogy krassomgyeji fürdők, melyet a torontaliak alapítottak, szép jövőnek néz elébe.

* **Indigó-gyár Szegeden.** Szeged városa elhatározta, hogy az indigógyártás ügyének fejlesztésére és különösen az alföldön való meghonosítására saját hatáskörében minden erejéből kitéhetőt megtesz s e czélból — mint értesülünk — már felterjesztet is lett a földművelési miniszteriumhoz, melyben kiemelve a mezőgazdasági iparnak különösen hazai viszonyaink közötti fontosságát, késznek nyilatkozik indigó termelésre 10—15 holdnyi telepet ingyen átengedni, a kormánytól pedig megfelelő segítséget kér azon berendezések megtételére, a melyek az ezen területen termelt indigó feldolgozására elkerülhetlenül szükségesek.

* **Magyar színészek Pancsován.** Mint Pancsováról írják, Gyogyó színházuk ott valószínű diadalokat arat. Az ottani német színház üres, a magyar társulat pedig folyton nagy közönség előtt játszik. Múlt kedden diszebéd volt, melyre a főispán és a legelőkelőbb hivatalnokok megjelentek, s a darab kezdete előtt a kar Kolessey hymnusát énekelte, hátterben pedig a magyar korona volt allegorikus csoportozatban látható. A közönség zajos éljenzéssel fogadta a hymnuszt és az ezután énekelt szöveget. A hintornas család előadása, mely ezután következett kitünően sikerült.

* **Nines kolera hazánkban.** A napokban közelebb felmerült azon hir, mintha Zombolyán és Közszegen kolera- eset fordult volna elő, hivatalos jelentések szerint teljesen alaptalannak bizonyult.

* **A jámbor fehértemplomiak.** Ők is, mint sok más bánági lövészegylet Bécsbe delegáltak küldöttek, hogy testvéri kancsót üri-hessenek az osztrák és német schützenekekkel. No az ellen semmi kifogásunk — ha ott fenn jól mulatnak — hadd menjének. Gusztus dolog! De a mi már nem izlés dolog, az hogy lobogójukat nagy-nemel: schwarz-roth-gelb szalaggal diszitettek föl, a mint azt szavahihető forrásból halljuk. Vajjon mely politikai czélzást kell-e ebben keresnünk, egy pántlikába szőtt Schmerzensschreit vagy pedig egyszerűen szánadó agyűgységet? Ugy látszik, odaianni a földrajzot nagyon rosszul tanítják, tán az sem ismeretes tény a derék fehértemplomiak előtt, hogy Fehértemplom — Magyarországon fekszik?

* **Közigazgatási tanszék.** Egy könyomatlap szerint a vallás- és közoktatásügyi miniszter a budapesti egyetemen a jövő iskola évben tanszékét szándékozik a közigazgatástanra állítani. — Az erre megkívántató összeg a jövő évi költségvetési előirányzatba már fel fog vétetni.

* **Harcz a méhek ellen Párisban.** A civilizáció fővárosában él egy méhtenyésztő, a kinek 1000 méhka van, a melyekben tehát vagy 40 millió méheknek kell élnie. Kutatták, hogy miből él meg az a tömérdek állat, s kitűnt, hogy bizony nem másból, mint a környék cukorgyáraiból. Egy ily cukorgyár tulajdonosa mindjárt ki is mutatta, hogy a méhek töle évenként 25,000 frank értékű cukrot lopnak el. Egyszer egy pohár szörpöt tett ki a szabadba, és az két óra alatt teljesen kiürült. A munkásoknak is nagy a panaszuk, mert testők, mely rendszeren cukorréteggel van beborítva, nagyon kedvelt tartózkodási helyül szolgál a méheknek. E gyarak közelében aligha baja nem támad a tenyésztőnek, mert minden rosztat ráfognak már a szegény állatokra, s a dolog komoly vége híhetőleg az lesz, hogy a nagy metropolisz területéről száműzni fogják őket.

* **Szerencsétlenül járt borhamisító.** Burrweilerben Bader „borkereskedő“ épen a borát pancsoita pinceszében, mikor a bor az ott éggő gyertyától meggyuladt, a hordót szétrugta, Badernek egyik lábát eltörte s a „bor“ Badernek ott lévő leányát egészen összeégette. A „borkereskedő“ még aznap meghalt; leánya még él ugyan, de életbenmaradásához semmi remény. Igy boszulja meg magát a bor, ha tulságosan pancsolják.

* **Vizsga.** Folyó hó 14-én tartottat Wilschgo R. jó híru leánynevelő- és tanintézetében a nyilvános évi vizsgálat, mely a tanulóknak nagy dicsőre méltó, az intézet tulajdonosának pedig becsülést és elismerést szerzett. A vizsgálati sorozat gazdag tartalmu és legtöbb tudományágat felölelő volt. — Az egyes tárgyak osztályozása és a növendékek képessége szerint magyar, német és francia nyelven kitünő szakismerettel adtak elő és melyekből ma a növendékek Kellner Ede iskolázási elnök és Festicus Benó gróf másodtanfelügyelő elnökielte alatt nagy és distinguált közönség jelenlétében szép eredményt mutattak fel. Az eredmény és elismerésben osztozik Wrede G. r. k. segédlelkész is, ki az intézetben a hittant és a magyar nyelvet adta elő. — A bemutatott íráskor, irón és tuszal eszközzel rajzok, festmények és mindenféle fajtájú női kézi munkák mind kivétel, mind izlés és elegancia dolgában bármely fővárosi csarnok díszere válhatnának. Egy kissasszony bucsubeszéde, egy gyönyörű magyar és német dalnak choruban való előlékése és egy zongoradarab eljátszása után az elnök szólt föl, emelkedett beszédben dicsőre méltó a növendékek haladását és köszönte meg a vendégek megjelenését, kik közül a mint láttuk, nem egy holgynek szeméi labaddat könybe, visszaemlékezve, hogy valaha ők is ugyan ezen teremben foglalták el leányaik helyét. E szülék meg tudják ítélni, hogy mily feladózásban, fáradságba és szorgalomba került huszonkilencz éven át becsüléssel vezetni ez intézetet, mely ime a következő évben egy emberneműt élt túl!

* **Betörők.** Ugy városunkban, mint szomszéd községeinkben a múlt hóban több betörések történtek. Molnár István erélyes megyei csendőrfőnök, mint értesülünk, a tetteseket Mellenczén az elrabolt tárgyakkal együtt kézre kerítette. Molnár ur Aradczon is akadt egy ily rabló bandára, kik már a törvényszék börtönében várják méltó jutalmukat. Ugy látszik Molnár urat nem hiába nevezik „apjuk“-nak, mert csakugyan apai gonddal örködik a zsványok fölött.

* **Azon hirre vonatkozólag,** mintha Bakalovits Mihály, törvényszéki jegyző ur, lenne pancsovai levelezőnk, kijelentjük, hogy ez minden alapot nélkülöző ráfogás.

TÖRVÉNYTEREM.

A nagy-becskeréki e. f. kir. törvényszéknél folyó évi július hó 21-én tartott nyilvános polg. ülésében következő perek adtak elő:

Előadó: Stankovits György, kir. törv. bír. 3444. sek. ex 1880. — Rakits Józsa és társai felperecsnek, Joannovits Gyura alperes ellen a mellenczei 500. 1755. és 1777. sz. tjk. eszközlött jelzalogok törlesének bekebelezési pere.

3598. sek. ex 1880. — Balos Pétru felperecsnek, Zsurka Jelena és társai alperesek ellen a kis-toráki 201. sz. tjk. kiigazítása iránti pere.

Közigazdaság.

Gyümölcs- és fatermelés.

A tősgyökerező magyaremler a fát termeli, az állatokat tenyészt, az erdőt neveli, a szőlőt műveli stb.

A termelést a vetésnél kezdjük.

Régi könyveink azt mondják, hogy őszszel és tavasszal kell a fák magvait elveteméneezni.

A természet nagy könyve, mely örök igazságokat tartalmaz, azt hirdeti: hogy akkor kell vetni a fák magvait, midőn a gyümölcs megérett s önkénynt lebul az anyaföldre. Ha ezen utmutatást akarjuk követni, nem félig, de egészen a természetet kell követni, s a magot burkával együtt kell a talajba betenni.

A veteménezés módja egyszerű; a jól felfogatott s trágyazott kerti táblát 1 méter szélességű ágyakra felosztjuk, közben 15—20 cmnyi gyalogutakat taposunk, az ágyak hosszában a zsinetet (spárgát vagy kötelet) kihuzzuk 3 egyenlő sort készítvén, a spárga mellett kis kapával 3—5 cmnyi mély barázdcákat huzunk, abban a magvakat egyenlő távokra elhintjük s porhanyó erdei földdel vagy compost trágyával betakarjuk 1—2 cmnyire.

Ha nedves idő jár, szerencse, mert megkíméli az öntözést; ha szárazság következik, akkor az elveteméneezett ágyakat jól meg kell öntözni.

Ha nyáron vetjük a fák magvait, megnyertünk egy egész évet, mert már a legközelebbi tavasszal a magoncokot (gyökereztetés végett) a neveldebe lehet ültetni.

A neveldebe már távolabb ültetjük egymástól a magoncokot, melyeknek legelső feladata: a gyöképzés, mely célra, midőn magonczainkat a magiskolából átültetés végett felszedjük, a sziv- vagy karó-gyökereiket megkurtítjuk, aránylagosan a csemétét vagy magoncort is vissza kell metszeni.

Csemétének nevezzük a magról kelt növényt mindaddig, míg a szik- vagy csemlevek rajta vannak. A gyermek addig szopós gyerek, a mig szopik. A borjú is addig szopós

nevet visel, míg szopik, s ha elválasztják vagy az anya elrugta — lesz belőle rugott borjú. Ha a csemlevek leszáradtak, lesz a növényből magonc, mely, ha nememes, alanyul szolgál nemesebb gyümölcs fának; s ha beoitatott vagy beszemeztetett „ojtvány” nevet visel, melynek korát (életidejét) 1—2—3 stb. évekkel jelöljük meg.

A magoncot a nevelésben nevelni, ápolni kell; ha azt akarjuk, hogy erőteljes növésű fánk legyen, mely szép kifejtett húsos gyümölcsöcskét örvendeztesen meg bennünket, annak talaját porhanyón, gyomtól tisztán kell tartani. Porhanyítás alkalmával a kapával meg nem sérteni, s ha szárazság van, jól öntözni szükséges.

A csemeték vagy magoncok közül az elegendő vastagságuk még télen át a szobában beoitatnak, a gyengébbek a földben telelve, azokat vagy betakarni, vagy felhalmozni szükséges. — A gyengébbek a legközelebbi tavasszal átültetnek, míg az erősebbek a nyár folytán beszemeztetnek... gondosan műveltetnek mindaddig, míg állandó helyekre kiültetnek.

Az ojtványok, ha a faiskolában vagy nevelésben kellően voltak kezelve, karó nélkül is kiültetethetők.

Kiültetés előtt a gödröket kell jó előre elkészíteni, oly távolságra, hogy később a fák egymással növekedésükben ártalmára ne legyenek.

Az ültetés ősszel vagy tavasszal történik. Az őszi ültetés mellett több ok szól:

Őszkor, midőn a fák leveleikkel betakarják a talajt, melyben gyökereik honolnak, hogy azok kevésbé érezzék meg a téli hideget — ekkor hozzá lehet fogni az őszi ültetéshez.

Ősszel van idő az ojtványokat a faiskolából vagy kereskedőtől meghozatni. Nagy kérdés marad, hogy ha venni kell az ojtványt, kitől és honnan vegyük.

A termelő, a faiskola-tulajdonos volna a legelső forrás, melyből meríteni lehet, a fájunk a keleti kényelmet letudná magáról rázni, és kereskedői pontossággal megkülönböztetve a megrendelt árucikket; mellyel az az anomalia fordul elő, hogy a szállítási díjat előre kell kifizetni, különben a vasut nem fogadja el. Az őszi ültetés mellett szól még:

Ősszel a közimunka (napszám) olcsóbb, embert könnyebben lehet kapni.

Az őszi ültetés ojtványok gyökereinek ejtett nyeseibe (Schnittwunden) könnyebben kiheveri, tavasszal a sebek bevarasodnak, sőt gyöképzés is történik, ha az elültetett növények gyökerei betakaródnak.

Ha tavasszal ültetjük az ojtványokat, többé kerülnek, tavasszal a napszám drágább, de nem is igen kapható. Tavasszal úgy nyakunkra jön a munka, hogy azt se tudjuk, melyiket tegyük előbb, mert mindegyik a legszorgosabb.

Ha hidegebb helyről rendeljük az ojtványokat, hol később enged a föld, mint nálunk, akkor később érkeznek; ha melegebből rendeljük, akkor azok már megindulván, utközben

elpusztulnak; míg ezen bajok ősszel nem fordulnak elő.

Ha mégis tavasszal kellene ültetni, a gödröket már ősszel ki kell ásítani. A fákakat úgy ültetni, amint azok eredeti helyükön állottak. A déli oldalt délné fordítván s mélyebben nem kell ültetni, mint eredeti növekedési helyeiken szokva voltak. — Ültetés után jól beiszapolni, és később is a földjét porhanyítani, sőt szükség szerint meg is trágyázni. (Folytatása következik.)

APRÓSÁGOK.

A francia szerzetesekről beszélgetek.
— Szegény szerzetesek! — kiáltá fel egy ifju, — ha megdöglök, hogy majdnem magam is szerzetes lettem, csak egy hajszálon mult.

— Igen, valami szöke nőhajszálon, — felelé vissza egy kacér asszonyka.

Párisból:
— Mit! holnap Dieppebe utazol, hogyan lehet július 14-ikén Páris elhagyni?

— Magáról akarom nézni a hullámokat. Csak elne tessék a felzavart hullámok a köz-társaságot!

— Mikor kezdődik a halálanság kora?
— Olyan emberrel, kikben nincs meg a halál-érzet, elkezdődik születésük napján és nem végződik soha.

Egy fővárosi házaspár látogatást tesz falusi rokonainál s a férj nagyon beszél el fővárosi életmódjukat:

— Reggel felébredek, csengetek inasomnak...

— Mit, nektek inastok is van?

— Nincs, de van csengetyünk, — szól közbe nagy bölcsen a fővárosi menyecske.

X. gazdag utazó meglátogat egy kisebb várost. A főtéren egy remek márvány szobrot pillant meg.

— A leghíresebb szobrász készítették, — magyarázza neki a polgármester. — E szoborra tízezer frank külön adót is szavaztunk meg.

— Hallatlan!

— Ez városunk szülötte, nagyon érdeműs egyén. — Meghiszem, de tízezer frank sok ám egy csupán érdeműs egyénért.

— Mit akar ön? — mondja indulattal a polgármester, — mikor ez egyéni nincs is több érdeműs emberünk.

N. úr elvesz egy özevgy asszonyt s beszélve felőle, úgy említi mindig: a „felem”.

— Mondd inkább negyeded, — szól egyik barátja.

— A negyedem? hogyan?

— Mert már fele az első férjének volt, neked most negyeded.

H I R D E T É S E K.

6582. sz. k. i. 1880. **Hirdetmény.** (133—1.1)

Alulírott hivatal részéről közhírré tétetik, miszerint az adókövető bizottság által megállapított és a helybeli m. kir. adófelügyelőség által megvizsgált 1880. évi III. és IV. oszt. kereseti adó, tőkekamat és járulékos és a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyetek adójának adótelételét kitüntető jegyzék a városi számvéviség irodájában az 1876. évi XV. t.-cz. 18. §-a értelmében folyó évi július 25-től kezdve 8 napon át, vagyis folyó évi augusztus 2-ig betekinthes végett kitéve leend, s hogy az illetők az elleni netáni felszólamlásait a fent kitett idő alatt az e városi tanács útján a helybeli m. kir. adófelügyelőséghez adhatják be.

Polgármesteri hivatal.
Kelt N.-Beckereken, 1880. évi július 20-án.

Polgármester szabadságon:
Nikiforovits Eta,
tanácsnok.

102. sz. v. t. 1880. **Árlejtési hirdetmény.** (132—2.1)

A tekintetes városi képviselő testületnek folyó évi június hó 14-én 75. sz. a. kelt határozata folytán a városi kórházban felállítatni tervezett melléképületnek felépítése végett az árlejtés ezennel kiiratik és az folyó évi augusztus 1-én, délután 4 órakor, a városház nagy termében fog megtartatni.

Az előirányzott költség o. é. 8502 frt 60 krt tesz. Vállalkozni szándékozók ezennel felhivatnak, miszerint ezen árlejtésre 10%-nyi bánatpénzzel ellátva jelennek meg, vagy pedig zárt írásbeli szabályszerű 50-krros bélyeggel és 10%-nyi bánatpénzzel ellátott ajánlataikat az árlejtést megelőző nap, azaz 1880. évi július 31-én, délelőtt 12 óráig a vár. polgármesteri hivatalnál nyújtsák be, mert e határidőn túl beérkező ajánlatok felbontatlanul az illetőknek visszaadandó fognak.

Az ajánlatban a fenti költségből teendő %-nyi ár-elengedés számokkal és betűkkel világosan kiirandó és abban határozottan kitéendő, hogy ajánlkozó az építési feltételeket ismeri és azoknak magát kifogás nélkül aláveti. Megjegyeztetik, hogy a 850 frt. 26 krt tevő bánatpénz készpénz vagy allampapirokból állhat.

A tervezett épület felállítására vonatkozó előmérték és költségvetés, nemkülönbön az árlejtési feltételek is a vár. főjegyzői hivatalnál a hivatalos órákban megtekinthetők.

Kelt N.-Beckereken 1880. évi július 20-án.
A városi tanácsnok.

1710. sz. k. i. 1880. **Árlejtési hirdetmény.** (124—3.3)

A megye tekint. alispáni hivatala f. é. június 18-án 8615. szám alatt kelt rendelettel a módosított megyei országuton Győr és Tolvádia közti boltozatos tégla-híd átvezet helyreállításának biztosítása végett árlejtést rendelt el, mely alulírt szolgabírói hivatal helyiségében 1880. évi július 24-én, délelőtt 9 órakor fog megtartatni.

Az arra engedélyezett költség összeg 737 ft. 19.8 kr. Vállalkozni szándékozók azon értesítéssel hivatnak meg, miszerint ezen versenytárgyalásra 5%-os bánatpénzzel ellátva jelenjenek meg, vagy pedig zárt írásbeli ajánlataikat szabályszerűen készítve 50 krros bélyeggel valamint szintén 5%-os bánatpénzzel ellátva (mely állhat készpénz vagy allampapirokból) az árlejtést megelőző nap azaz f. é. július 23-án, délelőtt 12 óráig ide nyújtsák be. E határidőn túl beérkező ajánlatok felbontatlanul fognak illetőknek visszaadandó.

Az ajánlatban a fenti költségből teendő %-os ár-elengedés számokkal és betűkkel világosan kiirandó. Az ajánlatban határozottan kitéendő, hogy ajánlkozó az építés helyi körülményeit, az építési feltételeket és műszerelvényeket sat. teljesen ismeri és azoknak magát minden kifogás nélkül aláveti.

Felelős szerkesztő: Létmányi Nándor.

A végbeviendő boltozatos átvezet előmenete s költségvetése általános és részletes építési feltételek és a szerződés mintája az alulírt szolgabírói hivatalnál a szokott hivatalos órákban megtekinthetők.

Módoson, 1880. évi június 27-én.
Lebánovich István,
szolgabíró.

3. 6426. **Rundmachung.**

Von Seite des gefertigten Amtes wird hiemit zur allgemeinen Kenntniß gebracht, daß wegen Verfügrung des für die Wintermonate 1880/81 behufs Beheizung der Magistral-Ranzleien, Communalshuf- und Spitals-Localitäten zc. erforderlichen 120 Kubikmeter Weißbuchen-Brennholz, die öffentliche Miennende-Vicitation am 22. Juli l. 3., um 10 Uhr Vormittag, im städt. großen Rathsaale abgehalten wird, zu welcher die Unternehmungslustigen, mit dem 10% Reugelde versehen, eingeladen werden.

Die Vicitationsbedingnisse können während den Amtsstunden bis zum Vicitationstage in der städt. Buchhaltung eingesehen werden.

Gr.-Beckereken, am 15. Juli 1880.
Das Bürgermeisteramt.

6426. sz. k. i. 1880. **Hirdetmény.** (132—1.1)

Alulírt hivatal részéről ezennel közhírré tétetik, hogy az 1880/81. téli hónapokra a tanács-irodák, községi iskolák, kórházi helyiségek stb. fűtésére szükséges 120 köbméter gyertyánfának beszerzése végett július 22-ik napján, délelőtti 10 órakor, a városházépület nagy termében nyilvános árlejtés fog tartatni, melyre a vállalkozni szándékozók 10%-bánatpénzzel ellátva ezennel meghivatnak.

Az árlejtési feltételek a hivatalos órák ideje alatt az árlejtés napjáig a városi számvévi irodában megtekinthetők. Kelt Nagy-Beckereken, 1880. évi július 15-én.

A polgármesteri hivatal.

6427. sz. k. i. 1880. **Hirdetmény.** (131—1.1)

Alulírt hivatal részéről ezennel közhírré tétetik, hogy az utcák kivilágításához szükséges mintegy 35 métermáza petroleum szállítása végett július 26-ik napján délután 3 órakor a városházépület nagy termében nyilvános árlejtés fog tartatni, melyre a vállalkozni szándékozók 10%-bánatpénzzel ellátva ezennel meghivatnak.

Az árlejtési feltételek a hivatalos órák ideje alatt az árlejtés napjáig a városi számvévi irodában mindig betekinthezők.

Kelt N.-Beckereken, 1880. évi július 15-én.
A polgármesteri hivatal.

Hirdetmény.

Vagyonbukott Weisz József csődhitelzői választmányának 1880. év július 7-én kelt határozata alapján, a nagy-beckereki tekintetes kir. törvényszék mint csődbírósnak 1879. évi márczius 16-án 3170. szám alatti végzésével elrendelt csödvagyon összeírása alkalmával 1879. évi május 18-án leltározott s felbecsült különféle ingóságok, nevezetesen házbútorok, kocsi, ló, egy macseszgépj, üres zsakok, nagyobb mennyiségű papírszak, csomózó papír, a nagy-beckereki izr. templombeli 3., 27. és 50. szám alatt három ülés és többrendbeli magánkövetés stb. stb. elárverezés útján értékesítése elhatározatván; alulírt mint a választmány részéről emez eladással megbízott tőmeggondnok a kérdéses ingóságoknak a Weisz József-féle németvárosrészi 290. számú házban illetve a temesvári utcában levő Weisz József-féle gözmalom épületben leendő nyilvános elárverezésére ezennel folyó 1880. évi augusztus 10-ike s következő napjait tűzöm ki oly felhívással, miszerint a fentebbi napon s helyeken megtartandó árverésen az érdekllett csödtőmeggondnokhoz tartozó különféle ingóságok legtöbbet ígérőnek csakis készpénz lefizetés mellett fognak eladatni.

Kelt Nagy-Beckereken, 1880. év július 19-én.

Dr. Demkó Pál,
csödtőmeggondnok.

(134—3.1) Főmunkatárs: Gretes József.

Nyilvános kereskedelmi tanintézet, Temesvárott.

Ez intézet 3 évi tanfolyamból áll és a németországi kereskedelmi akadémiák és magyarsabb kereskedelmi iskolák mintájára van berendezve. A tanulmányaikat végzetek az egy évi önkénytesi szolgálatra jogosultak. Tannyelv német és magyar. E tanintézettel összekötésben áll egy jól berendezett 4-osztályú polgáriskola mint előkészítő iskola.

A tanév kezdődik szeptember 1-én.
Értesítést és közlebbi tudnivalókat nyújt
Wiesner Ferencz.
igazgató.

(125—3.3)

NEHEZKORT

(Epilepsie) valamint minden ideg betegségeket gyógyít levelelbelleg Dr. Kiliácz Dresdenben (Neustadt). — Már több mint 11.000 eset kezeltetett. (118—4.4)

Dr. HANDLER MÓR,
orvos és sebész tudor, szülész és szemész,
gyógyít gyökeresen fényes s tartós siker **bitkos betegségeket**

1) az **önfertőzésnek** minden következményeit, u. m.: az **ingerlékeny gyengéset, az ondófolysást, különösen a tehetetlenséget** (elgyengült férjferőt),

2) **hugycsőfolyasokat** (még idültek is), a **nemzórészek bujakóros fekélyeit** és **másodrendű bujakórt** minden alakjaiban és elcsúfításában;

3) **hugycsőszűköléseket;**

4) friss idült nyálfolyásokat **nőknél**, az ugynevezett **fehérfolysást**, és az onnan eredő **magtalanyságot;**

5) **bőrkiütéseket;**

6) a **hugyhólyag betegségeit** és minden **vizelesi nehézségeket.**

Rendel naponként: délelőtti 10 óratól 1-ig, délután 3 óratól 5-ig, és este 7 óratól 8-ig.

Lakik: PESTEN, belváros, kigyó-utca 1. szám, kigyó-és városház-utca sarkán, (Rottenbiller-féle házban) I-ső em., bemenet a lépcsőn.

Díjjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik, és a gyógyszer megküldetnek.

Galandféreg (Pántlika-giliszta)
6 óra alatt kihajtatik. (127—3)